

א.ד.

פרוטרקול מט. 38/ה'

התקיימה ביום ג', ח' בניסן, תשי"ג - 24.3.53 בשעה 16.30

- נוכחים : היו"ר י. גורי
 ח. אריאב
 י. אפרתי
 י. ברך
 ש. דיין
 א. הרצפלד
 ק. לוז
 י. פורדר
 א. ציזלינג
 מ. קלמר
 ח. רובין

- מזמנים : שר המשפטים - פ. רוזן
 ד"ר ברגמן - משרד האוצר
 מר זבגי - משרד האוצר
 ד"ר ארנון - משרד האוצר
 ד"ר קיסרון - משרד המשפטים
 ג. בר-יוסף
 מר ספיבק.

דבר-היום: הסך הדיון בתקציב ההכנסות לסנת התקציב 1953/54.

היו"ר י. גורי: אבי פותח את הישיבה.

טעיה 14 - הכנסות להוצלת סארכים חיוניים.

ביקשתי מאת האוצר לתת לנו ביאורים על השימוש בעודף של ההוצאה וההכנסה של קרן ההשקעה. בתקציב 1952/53 הוכנסו סכום של 2,5 מיליון ל"י; והוצאות הממשלה מסתכמות לפי דו"ח זמני - בסכום של 2,902,579 ל"י. באותו דו"ח יש רשימה של הערכה להוצלת סארכים חיוניים, אשר מסתכמת ב- 11,340,934 ל"י.

היו"ר י. גורי:

הסכום הנ"ל מתחלק לשלושה חלקים :

4,751,977.- ל"י

הוזלת סארכי מזון טובים
טכסטיל ועור, בניה, תעשייה קלה
וכבדה, וטובות

3,192,688.- ל"י

תוספת מחירים להפרשי שער
(קמח, סוכר ושמן)

3,396,269.- ל"י;

מסתבר שיש הפרש בסכום שלמעלה מ- 8 מיליון ל"י, וביקשתי פרטיה על
אופן השימוש בסכום זה.

ד"ר סנדלסון, בדגרי הפתיחה שלו על

סטי עקיפין, אמר כי חלק מהסכומים הנגבים לקרן ההשוואה יועברו
מ-1 לאפריל למכס, ויכללו במסגרת התקציב הרגיל. זה מתייחס - לפי
הסבר נוסף שניתן על-ידו באותה ישיבה - לאותו חלק ברשימה המסתכם
ב- 3,192,688 ל"י, כלומר הכנסות טכסטיל ועור, נייר, תעשייה קלה.
בשנת התקציב הבאה מעריכים סכום זה ב- 4 מיליון ל"י. כל יתר ההכנסות
יישארו במסגרת של קרן ההשוואה, והן תשמטנה בעיקר לכיסוי הגרעון בקרן
החליפין.

הרשימה שקיבלנו הבקר מכילה דו"ח

על הפרשי טבע חוץ ותשלומי חובה לתקופה 28.2.53 - 14.2.52. הגרעון
הוא 9,533,946 ל"י, והוא צריך להתכסות על-ידי עודף ההכנסה בקרן
ההשוואה.

שאלתי הראשונה היא, על שום מה אין
האוצר מכניס בתקציב גכום שהוא אוסר

א. ציזלינג:

שיהווה הכנסה?

כל הבירור הזה התנהל מסביב לדרישה,
שכל הסכומים המתקבלים לקופת המטשלה

היו"ר י. גורי:

בכל צורה שהיא, דרך איזה צינור שהוא, יהיה להם ביטוי בתקציב.
בשיחה שהיתה לי עם טר זגבי, נראה לי כי העקרון הזה נתקבל על-ידי
המטשלה, וגם קרן ההשוואה תיכלל בצורה זו או אחרת בתקציב. קיבלנו
מספרים על העבר; אשר לעתיד, יתכן ולמטשלה אין תחת ידה אוסון מדויק
של ההכנסה מקרן ההשוואה. בהמשך הדיון אני מסער שהצעה זו תבוא לפנינו.

שמענו מד"ר ברגמן כי הכוונה היא להעביר
תשלומים לקרן ההשוואה למסגרת של מכס

א. ציזלינג:

יצוי וסדיר, עכשיו אני שומע כי יתווספו סכומים מקרן ההשוואה לכיסוי
הפרשי המטבע - האם/בדבר משום סתירה?

המדובר היה לא על כל קרן ההשוואה, אלא
רק על חלק מסבה. זה מתייחס רק לטסטיל,

היו"ר י. גורי:

עור, בניה, תעשייה קלה וכבדה - רק החלק הזה יועבר למכס; כל השאר נשאר
עדיין במסגרת של קרן ההשוואה.

אני סבור כי אין זו קרן השוואה, והשם
"קרן השוואה" אינו נכון, ועשוי להטעות

א. ציזלינג:

את הציבור. כאשר נוסדה הקרן, היתה לה מטרה קבועה: להטיל תשלומים

א.ד.

ועדת הכספים
24.3.53

א. ציזלינג:

בתחומי אותן הקביות, למען השוואת המחירים בשוק. אני מבקש תחילה לפחות לקרוא לדבר בשמו: או מס עקיפין חדש, או שם אחר. מלבד זאת אני מתנגד לכל הענין, נוכח אופי השימוש בקרן ההשוואה, אשר מוטלת על מצרכים חיוניים כגון: סוכר, בשר, דגים, אבקת ביצים, שטן ומספוא.

(2) אני מבקש לדעת פרטים על החשבון המסחרי, על הקרן המסחרית, מה היא שייכת לכאן.

(3) ברצוני לשאול, האם זה נכון שעודף ההכנסה על ההוצאה אינו 9,5 מיליון ל"י, אלא יש לצרף לזה עוד 9,5 מיליון ל"י מסעיף 3?

(4) שמענו מסר המסחר והתעשייה - לפני זמן רב - שסכום ההכנסה שישנו הוא 22,5 מיליון ל"י. כיום אומרים לנו סכום ההכנסה מגיע ל- 20 מיליון ל"י, וזה לאחר תקופה די ארוכה - כיצד מתיישב הדבר? מה הן החובות שלא נגבו ממסי יתר על המלאי? מדוע לא נגבו?

(5) מהו החשבון של הוצאות על-חשבון הפרטים בטעריים? מדוע הוכנסו כאן פרטיות בעד יצוא הדורים, למשל, עבור סנים קודמות, עבור תקופה שלפני הכרזת המדיניות הכלכלית החדשה?

אני מבקש תשובה לשאלות שנמסרו, אשמח, לאור הכרזת הממשלה בקשר עם החישובים החדשים של הסער לצרכי יצוא - מבלי לחוות דעתי לגופו של ענין. איך תכסה הממשלה את הסכומים האלה? כיצד שתקף הדבר בתקציב?

בקשר לכך, אני מבקש לשאול אם ייתכן לנו תקציב משוער של הכנסה והוצאה, כדי לדעת איך נתהווה ההפרש במסבע חוץ. אני מבקש פרטים גם בקשר להכרזה של אחרון על לירת יצוא, וגם בקשר להערכה הכללית.

י. בדר:
כאן יש לנו דו"ח על קרנות ההשוואה של אגף המזון, קרן ההשוואה של אגף המלאי, ותוספת מחירים להפרטי שער. אולם חסרית כאן פרטים על הקרן להוזלת לחם רגיל. שמענו כאן כי בהכנסות מספח לבן מסתמשים להוזלת לחם רגיל והתקציב הוא מאוזן, אולם לא קיבלנו כל פרטים על ההכנסות וההוצאות, למרות שביקשנו. אני מבקש לקבל פרטים אלה.

בתקציב מופיע חשבון מסחרי של מסרד המסחר והתעשייה, אשר עליו לא ידוע לנו דבר. קרן זו נתנה בין היתר הקצבה להוצאות שוטפות של המסרד. אני גיקטתי פרטים על חשבון זה, איך מנהלים אותו, ומה המחזור שלו. כמו-כן מופיע בתקציב חשבון מסחרי של מסרד החקלאות, של מסרד העבודה, ואחר-כך יש קרן השוואה לחפרי בניה, אשר במצאת ברשות מסרד העבודה; אחר יש קרן חליפין למסבע חוץ, וגם מחלקה למילדות חוץ, אשר אינה מופיעה בשום סעיף בתוך חיוב של התקציב, אבל היא ברתבת הקצבה לכל מיני צרכים: לתקציב הפיתוח היא נתנה 8 מיליון ל"י, ואחר לתקציב השוטף של מסרד האוצר כמה מאות אלפי לירות. ישנה כאן גם תוספת מחירים להפרטי שער - אני יודע קצת פרטים על כך, קיבלנו גם מספרים - אבל היום קיבלנו מסך חדש, שאיני מבין אותו, וכאן לא נכנסה ההכנסה הגדולה של 3 מיליון ל"י.

נתנו לנו היום דו"ח על הפרטי מסבע חוץ, אני הייתי מבכר כי יתנו לנו את החשבון של ההכנסות וההוצאות ולא רק את ההפרש. כאן יש לנו דו"ח של הפרטים - הפרטים של מה?

י. גדר:

כאן נתנו לנו שלושה סוגי הכנסות (מסי יתר : 1) מס יתר על יבוא;
(2) מס יתר על מלאי; (3) הפרטים של סידורתי נמל, אבל אותה הכנסה
אשר כאן קוראים לה "תוספת מחיריים להפרטי טעו", שהיתה בטעת סגירת
הדו"ח, ב- 14.2 בודאי 3 מיליון ל"י אינה מופיעה כאן - ולמה?

מדובר כאן על מסי יתר על יבוא, אני יודע
כי ישנה קרן סובסידיות ליצוא, פרמיות ליצוא - הייתי רוצה לקבל פרטים
על כך. הייתי מבקש לקבל גם מספרים גם על מסי יתר על המלאי.

כאן מופיע טעיף "מסתורי" - הפרטים של סדורתי
נמל - זהו כנראה סכום שאינו קיים בתקציב הרגיל, אבל הרי הנמל אינו
בתקציב הרגיל - ומדוע מופיע סכום זה כאן?

יש לי הרושם כי 14 קרבות אלה יחד הן יותר
מאשר תקציב רגיל, זהו מסך עצום של הכנסו והוצאות - סכומים אלה נכנסים
לפי איזה שהם הוראות או הכרעות חוקיות או בלתי חוקיות - הייתי רוצה
לדעת לפי מה? סכומים אלה מוצאים לכל מיני צרכים שלא תמיד קוראים בסמם.
אני הייתי מבקש לעזור לי לקבל אינפורמציה בכתב על ההכנסות וההוצאות,
על הטידורים, על צורות הפעולה בסכומים ענקיים אלה.

ד"ר ארנון השתדל להוסיף דיוק יתר לתקציב
ההכנסות, אבל מבחינה פוליטית של המסטר, כאשר המסטר אינו מגלה את הכל -
אזי דיוק יתר מעורר סימני שאלה, ואני רוצה לקבל הסברים. המדובר אינו
רק ב- 10 מיליון לירות אלו, אשר 3 מיליוני לירות מהם הלכו כביכול
להשוואה, ולכל מיני קרבות, ולא דווקא להוצאה, בדרכים שהן לאו דווקא
חוקיות, אלא גם בכל יתר סוגי החשבונות, אשר מהווים סימן שאלה גדול.
בנוגע לחוקיות מדבר כאשר מקבל תשובה לסאלותי.

י. פורדר:
לפי כל ההגדרות הידועות לי בנוגע לקרן השוואה,
ברצוני להעיר, כי אני מטיל בספק, אם לפי כל
הכללים הידועים לי, אפשר להפוך את קרן השוואה למקור עצמאי לכיסוי
טעיפיים לגמרי אחרים.

ברצוני גם להגיד כי ראוי הדבר - ואני מקבל
זאת בברכה - שהמסדרים יקיימו חשבונות מסחריים; ועלי להדגיש כי זו
היתה גם דרישתו של מבקר המדינה.

אני מבקש לקבל הסברים נוספים לדו"ח אשר נמסר
לנו בקשר להפרטים של מטבע חוץ. פה נאמר : "18 מיליון ל"י - מטבע חוץ
של מוסדות" - האם זו הכנסה? (טר זגני: זה הפרט) איך נעשה החשבון?

היו"ר י. גורי:
שני הטעיפיים הראשונים של הדו"ח מבטאים דבר
פשוט: ההפרט בין מכירה וקניה של מטבע חוץ.

י. פורדר:
אני מבקש לקבל את הסכומים אשר יוצרים את ההפרט.

א. ציזלינג:
שאלה נוספת. בחומר הנוסף אשר קיבלנו, ישנו
טעיף האומר שיטת שלם 18 מיליון דולר, על-חשבון
תשלומי חובות של מילונות חוץ. לאחר מזה, בחשבון התשלומים, סכום זה
הופך להיות 7 מיליון לירות - כיצד יתכן הדבר? האם יתכן כי הדבר ייעשה
לפי הקורס של 2.80 דולר ללירה?

אר

ועדת הכספים
24.3.53

א. ציזלינג:

היה כאילו מוסכם בינינו, שאנו ספרירים בין הוצאות שוטפות לבין הוצאות עבור פיתוח. לפי עניות דעתי, גם ב- 18 מיליון לירות אלו, וגם בטכומים אחרים שיסגם בחסכון של תשלומי פנים - רוצים לראותם כאילו יש צורך לסלסם לצרכי פיתוח; ומופיעים שם טכומים ניכרים שאין בינם לבין פיתוח ולא כלום, ואין להכניסם כאן. ברצוני לשאול: כמה נועד לפיתוח וכמה לא?

סר זנגי:
אני הייתי רוצה לבקש, כי בסעיף של קרן ההטוואה - עליו דנה הוועדה וחזרה ודנה - תתקבל החלטה אם המטסלה צריכה לגבות או לא, ולא לחזור מדי פעם בפעם על הוויכוח: מדוע המטסלה בכלל גובה טכומים לקרן ההטוואה.

להערתו של חבר-הכנסת ציזלינג, עלי לומר כי יתכן והוא צדק, ובתקציב ההכנסות - במה שנוגע להכנסות מהוזלת מצרכים - צריך היה להופיע הסכום כולו; לא רק 2,5 מיליון ל"י, אלא כל הסכום פחות מה שהולך לקרן הפרטי המטבע, כדי שיהיה ברור שהאומדן של ההכנסות אינו 2,5 מיליון ל"י, אלא הסכום האמיתי.

בבדון זה אני רוצה להביא לכם כמה מספרים, וברצוני גם להדגיש כי אנו לא קוראים לזה "קרן הטוואה" אלא "הכנסות להוזלת מצרכים חיוניים".

הכנסות.

2,410,366 ל"י	1. היטלים על סחורות מזון
<u>3,192,688 ל"י</u>	היטלים על סחורות אחרות
5,603,054 ל"י	סך הכל היטלים
2,341,610 ל"י	2. חסכון מסחרי - הפרט הטכירה על הקניה
<u>3,396,269 ל"י</u>	3. תוספת למחירים על חסכון הפרטי טערים
11,340,937 ל"י	סך הכל הכנסות
=====	

הוצאות.

1,977,004 ל"י	מזון	הענקות להוזלת מצרכים
<u>925,575 ל"י</u>	סחורות אחרות	
2,902,579 ל"י		
=====		

ברצוני להדגיש, בעקבות שאלתו של חבר-הכנסת ציזלינג, כי אין זה נכון סזו לא קרן הטוואה, היות והדבר בא כדי להטות את המחירים.

חבר-הכנסת ציזלינג, סאל, ובצדק, אם הפרט אינו 19 מיליון בטקום 9/2 מיליון ל"י. זה נכון, אבל

א.ד.

מר זגני:

סכום של 9/2 מיליון ל"י של מטבע חוץ של הענקה, פחות סכום אשר תשלומו נדחה, טרח הוחלט לאיזה שער להכניסו. כיוון שהדבר אינו גורם לנו כל הפסד קופתי, חשבנו שאין זה נכון לרשום זאת כהפסד, אם כי יתכן והוא יהיה. יתכן שגם תנועת המכירות והקניות יכולה להקטין או להגדיל את ההפסד.

איך תכסה הממשלה את ההפרשים של הקורט החדש? היום הודיעו על שערים נוספים ליצוא, לבעלי הון ולתיירים, וזה יוצר פתח חדש להפרש. איך תכסה הממשלה הפרש זה, על זאת יענה ד"ר ארנון.

לשאלתו של חבר-הכנסת גדר בדבר קרן להוזלת מחיר הלחם הרגיל, ברצוני לומר כי קיים סעיף מיוחד על חיטה. ברצוני לומר כי אנו נחננו חשבון לסוף פברואר, ואין כל ספק שהחשבון הסופי יהיה אחר, באופן שההפרש בין ההכנסה להוצאה יהיה יותר קטן. אני יכול רק להבטיחכם, שבסוף השנה ייעשה ויובא חשבון סופי.

לשאלתו של חבר-הכנסת ציזלינג בנוגע לפרמיות יצוא להדרים על-חשבון שנים קודמות, ברצוני להשיב כי התכנית הכלכלית החדשה הוכרזה אמנם ב-13.2, אבל סימנתי הורגשו כבר קודם לכן, ונעשו כל מיני הסכמים זמניים בקשר לכך, וגם ניתנו פרמיות.

בדו"ח של הפרשי מטבע חוץ מופיע סכום על-חשבון הפרשים של שירותי נמל. סעיף זה נובע מכך שהממשלה החליטה לחשב את כל ההוצאות של שירותי הנמל לפי שער ג'. יש כמה עבודות בנמל אשר יוצרות הפרשים: השכר משתלם לפי הסכר הקיים בארץ, עם תוספת היוקר; הואיל והתשלומים נעשים לפי שער ג', הדבר יוצר הפרש אשר נכנס לקרן השוואה.

לחבר-הכנסת פורדר ברצוני לומר כי אנו חשבנו על הצעתו, ויתכן כי בפעם הבאה נוכל להציע לתת חשבון מדויק של טכום הדולרים שקיבלנו, וכמה מכרנו.

הכנסנו כאן טכום של 19 מיליון ל"י, סכום אשר גבינו, אבל יש עוד חשבונות אשר חייבים לנו המסתכמים ב-8/2 מיליון. מסכום זה כנראה יש חלק - של 3/2 מיליון ל"י שנצטרך לבטל, אבל אני חושב כי יהיה צורך לגבות עוד 5 מיליון ל"י ממסי יתר. הגביה דוקא בזמן האחרון מתנהלת בעצלתיים, כי הסוחרים טוענים שהמלאי מונח, ואין הם מצליחים למכור אותו.

ד"ר ארנון:

ענין של חשבון מסחר - לשנה הבאה אנו רוצים כי יהיה ברור, כי אם משרד עושה פעולות מסחריות, עליו לקחת בחשבון במחיר של המצרכים גם את ההוצאות, כדי למנוע שהמשרדים ימכרו מצרכים במחיר יותר מדי מוזל, ושלא יהיה להם חשבון. אני רוצה לומר שזה אינו רוח, כי צריך לקחת בחשבון את ההוצאות. הוא הדין במשרדי המסחר והתעשייה והעבודה.

אשר לסכום שמופיע במחלקה למילווה חוץ, ברצוני להסביר כי מחלקה זו פועלת באופן מעשי בדיוק כמו בנק, והיא עושה פעולות שיש להן קשר עם הלוואות בחוץ-לארץ, והיא לוקחת אחרון מסוים בשביל ההוצאות. (י. בדר: מה סכום ההכנסות?) מה שהם מקבלים בסופו של דבר זה קרן החמורה שנכנסת לתקציב הפיתוח. הסכומים שאנשים משלמים עבור סחורות שהם מקבלים ממילווה חוץ, זה הכנסה לתקציב הפיתוח - ושם אפשר לראות את הסכום, פחות הסכום שמהווה את הוצאות המחלקה. השנה עשינו טידור שאפשר לראות את טכום ההוצאות בתקציב הרגיל.

ד"ר ארנון:

אשר לשאלה מדוע הכנסנו בסעיף "קרן ורבית במטבע חוץ - 20 מיליון דולר" סכום של 7 מיליון לירות, ברצוני להשיב, כי לקחנו בחשבון את הדולרים האלה לפי שער הראשון של 2.80. עשינו זאת הואיל ובאותן מעשי קיבלנו את רוב החובות האלה לפי שער הראשון. את קרן התמורה של החובות חילקנו בתקציב הפיתוח, והדבר באמת יגרום לגרעון בקרן החליפין. אנו נמסור לוועדה את האומדן של קרן החליפין.

האומדן של קרן החליפין היה מבוסס על 305 מיליון דולר, ושם היה איזון. אחרי הפרסום של אתמול, בדבר השערים החדשים, יהיה שינוי, ואני אביא לוועדה את האומדן החדש.

י. בדר:

בענין 2,5 המליון שהפכו להיות 11 מיליון. בדרך-כלל תקציב ההכנסה מהווה מסגרת פוליטית כספית, ולכן אם כתוב 5 מיליון ל"י, למשל, - כמו שהיה לפני שנתיים - חובת המשרדים לפעול בצורה זו, שיגבו 5 מיליון ל"י ויוצאו את אותו הסכום, במסגרת של קרן הוזלה. אם כותבים השנה 2,5 מיליון - יש לגבות 2,5 מיליון או 3 מיליון, ולהוציא את אותו הסכום - זהו תוכן ההחלטה, דוקא במקרה של קרן הוזלה, שט אפשר להטיל כל מיני חסומים, ולהגדיל את ההכנסות על-ידי החייקרות של מצרכים - יש תוכן לסכום שנקבע בסעיף זה. במקום זה נגבו 11 מיליון ל"י, ובוודאי שהסכום יגיע ליותר מ-12 מיליון ל"י, פירוש הדבר כי גבו סכום גדול פי חמשה מאותו סכום שהיה בתקציב; ופירושו של דבר כי נשתנתה כל המדיניות, ופעלו נגד החלטת הכנסת בנוגע להכנסות. בנוגע להוצאות - שמרו על החלטת הכנסת - ולכן נוצר העודף הזה, עודף שמופיע בטלושה דוח"ות אשר קיבלנו: דוח"ח ל-6 חדשים, ל-10 חדשים, והאחרון ל-11 חדש. עודף זה מופיע בתור חלק של כיסוי הוצאות של התקציב הרגיל! המצב הוא כי הדבר נשתנה למס עקיפין חדש, שאין כל סמכות חוקית להטילו. אפשר אמנם ליצור סמכות זו על-ידי חוק, אבל היות שמכות זו אינה קיימת. כיום, מחובתה של המדינה להשתמש ב-9 מיליון אלה להוזלה, זאת אומרת כי באוצר יש רזרבה של 9 מיליון להוזלה. אפשר להוציא חוק אשר בדיעבד הופך את כל צורת הכנסות אלו לבלו או למס מסוייג מיוחד, ולהכניס זאת באופן רטרואקטיבי לתקציב; אפשר לעשות סידור כזה להבא, אבל כל זמן שהדבר לא נעשה, אני חושב שלא יהיה יוריסט אשר יחלוק על דעתי, כי בקרן הוזלה ישנה רזרבה של 9 מיליון ל"י. אני חושב כי חובה ראשונית היא להפסיק גביות נוספות לקרן הוזלה, היות וישנה רזרבה.

אני מציע להוציא סכום זה, ולגרום על-ידי כך להוזלה מעשית של אותם מצרכים שנעשו בינתיים יותר יקרים, וחשלומים אלה חלים עליהם, וגם לאותם המצרכים שיש להוזיל אותם. אני הייתי מבקש לשמוע תגובה להצעתי זו.

י. פורדר:

לפי דעתי, הערכתו של ד"ר בדר נכונה רק בחלקה הראשון - כי הדבר חורג מהמסגרת הרחבה; אבל מצד שני, לפי דעתי, אנו יוצרים בסיס חוקי על-ידי זה שאנו מאשרים את התקציב באורה כזו, ואין צורך בחוק מיוחד לזה.

אנו מדברים על שתי שאלות נפרדות - על הפעולות המסחריות של המדינה, וגם על תכנית היבוא, כיסוי וקרן חליפין. אני מבין שאין אפשרות לדון בזה במסגרת הדיון הנוכחי, ואני מציע ליושב-ראש לקבוע - אחרי הפגרא - שתי ישנבות מיוחדות לדיון בשאלות אלו.

היו"ר י. גורי:

ברצוני להעיר, כי אגב הדיון מתעוררות שאלות הנוגעות בחלקן לתקציב הרגיל ובחלקן לתקציב הפיתוח, כמו שאלת הענקות, קרן החליפין, חובות המדינה, חסומים על-חשבון חובות וכדומה. לי ברור כי ישנן שאלות שחברי-הכנסת צריכים לקבל עליהם אינפורמציה מלאה ומדויקת בשעת הדיון בתקציב הן הרגיל והן הפיתוח. זו אינה רק משאלה, אלא היא יכולה להיות דרושה שתאחד את כל השולחן. על חלק מהדברים הללו קיבלנו תשובה, אבל ברור כי לא נוכל להספיק לקבל אינפורמציה מלאה על כל השאלות. לכן יש מקום להצעתו של חבר-הכנסת פורדר. מכל מקום, אני מקבל על עצמי לדאוג לקבלת החומר בעת הדיון על תקציב הפיתוח.

ועדת כספים
24.3.53

אד.

היו"ר י. גורדי:

אשר לסאלתו הטיוחת של ד"ר בדר, אני מקבל את ביאורו של סר זגגי, כי זואי קרן להוזלה בעקיפין ולא בטיוריין; והתוצאה היא הוזלה. אם מקבלים תשובה זו - שאני מסכים לה - יש לדאוג לצקת לה דפוס מתאים, כדי שהבעיה תהיה מוסדרת מבחינה חוקית. אני מבין שיטנם חברי ועדה שאינם מקבלים את התשובה, ואוטריים: אם רוצים לגבות 11 מיליון ל"י, יש לקרא לזה כספו - טכס או בלו או שם אחר, ואז מבחינה פרוצידורלית ופורמלית הדבר יהיה בטור. אני הייתי מבקש מאנשי האוצר לתרום תרומתם לפתרון הסאלה.

ד"ר ארנון:

אנו חשבנו לנכון, כי אם יסנה עליה בטויר הדבר ייכבט יטר לקרן החליפין. את האוטון לכך אתן סחר, וסם מופיע סכום של 12 מיליון ל"י, כהכנסה ממצרכים אלה; והפרס זה ילן לקרן החליפין.

סר זגגי:

גם לאחר שיעבירו חלק מסוים למכס, בכל-זאת יגבו בערך 12 מיליון ל"י. ד"ר סנדלסון העריך זאת ב- 7 - 8 מיליון ל"י. מזה 25 מיליון ל"י הם להוזלה, והשאר לקרן חליפין.

ד"ר ארנון:

אפשר לכתוב בהכנסות סכום יותר גדול, ולפרט כמה נועד להוזלה.

היו"ר י. גורדי:

אבקש את אנשי האוצר לתת לנו סחר תשובה לסאלה זו.

ה. רובין:

אני ניגס לענין מבחינה טפטיית. אינוי יודע איך אפשר לגבות סכומים שאינם מופיעים באוטון של חוק התקציב - אין שום בסיס חוקי לכך. יכולים תמיד לעודד את סאלת חוקיות הגביה. (י. בדר: עוד לא היה סקרה שהכריחו מישהו לסלם).

ישנו צד שני למטבע, והמדובר הוא בהוצאות. אם מכניסים סכומים מסוימים להוזלה, צריך להוציא אותם לסט הוזלה, כי אחרת זהו בבחינת סס עקיף שלא הוחלט עליו. יש הוראה מפורטת בחוק, שאין להטיל ססים או תשלומי חובה אחרים בלי חוק.

סמענו סחר-הכנסת פורדר עצות טובות לטורד האוצר. הוא מציע: חכו עד שתקבלו לגליזציה בטביל פעולות בלתי חוקיות. אם מאשרים אוטדנים, אשר מופיעים בתור תוספת לחוק התקציב, אין זה אוטר טנותנים לגליזציה. סעיפים אלה רק מעידים על כך שהמטלה לא רוצה בביקורת פרלמנטרית. התביעה שלי - ואיני מדבר עתה על הצד הטפטי - כי ההיקף הסלא של הפעולות יופיע בתקציב ההכנסות בסם הנכון, והוא הדין לגבי תקציב ההוצאות.

היו"ר י. גורדי:

היות ותשובת סטרד האוצר תקבל רק סחר, אני דוחה את ההצבעה בסעיף זה ליטיבה הבאה.

הוחלט: לדחות את ההצבעה בסעיף 14 - הכנסות להוזלת מצרכים חיוניים - למחר.

אד.

הינו"ר י. גורני:

אנו חוזרים לטעיף 5, סס בטיעות חוץ -
1,500,000 ל"י.

י. בדר:

הבקר הופיעה בעתונות הודעה מטעם
האוצר, בה נאמר כי מי שירצה לבטול
לחוץ-לארץ יצטרך לשלם בסביל הכרטיס, מלבד לירה-דולר, עוד פיצוי
של לירה נוספת. פירושו של דבר בלסון פסוטה, כי אין זה פיצוי
אלא סער של 2 לירות לדולר. אני מבקש את ד"ר ברגמן כי יקח בחשבון
גם הודעה זו של הממשלה.

ד"ר ברגמן:

אחרי התייעצות עם סר האוצר, אני מבקש
להשאיר את האומדן של 1,500,000 ל"י
בטעיף של סס בטיעות חוץ. החוק הדין בסס בטיעות חוץ, המקורי,
קובע אמנם את סכמי-סס המט ל-50%, אבל היום הובא לכנסת תיקון להצעת
חוק זו הסוציא את ההגבלה בדבר 50%.

בנוגע לגובה המט, הוטג הסכס בוועדת
הסרים, שהמט לא יוגדל אלא לאחר התייעצות בין סרי האוצר והתחבורה.
נוסף לכך קובע החוק, שאי-אפשר להגדיל את סער סס בטיעות, אלא
באישורה של ועדת הכספים של הכנסת - וזה בטעיף 3 (א) של החוק.
אני מבקש להטיק את המסקנה מכך, שהשליטה על גובה התעריפים נשארת
בידי ועדת הכספים. הצעת החוק שהועברה היום לכנסת, מאפשרת לוועדת
הכספים שליטה יותר רחבה על גובה המט.

לעצם העניין, הרי האומדן של 1,500,000 ל"י
היה מבוסס על ההנחה, שתהיה עליה סמוימת בהכנסה על כל כרטיס וכרטיס.
אחרי ביטול ההגבלה בדבר 50%, בינתיים בוטל למעשה הצורך בהיתרי יציאה,
והדבר יביא לידי כך שמספר הנוסעים יגדל באופן טבעי. ההנחה בסחירי
כרטיסי הנסיעות תביא להגדלת ההכנסה ססס אפילו בטיעות הנוכחיים.
אם יבטלו את היתרי יציאה, יקבו כרטיסי בטיעה בארץ, אפילו לנטיעות
של מותרות, ולא יחכו לקבלת כרטיס מחוץ-לארץ, וישלמו את המט כאן.

בגלל כל הטיבות הנ"ל הוחלט - לאחר התייעצות
- שגם בלי העלאת-סעורי המט, עלול סכום המט להגיע החל מ- 1.4
עד 31.3 ל- 1,500,000 ל"י; אמנם אין לזה בטחון מלא, אבל בטחון
מלא אי-אפשר להשיג אף פעם.

אני סבור לכן, שאפשר להכניס אומדן
של 1,500,000 ל"י, אפילו אם ועדת הכספים תסרב לאשר את הגדלת
סער המט.

הינו"ר י. גורני:

אני מבין שהאוצר עומד על האומדן של
1,500,000 ל"י, בין אם החוק יאושר ובין אם לא.

אני מעמיד להצבעה את הטעיף.

ה צ ב ע ה

בתקבל האומדן של 1,500,000 ל"י בטעיף של סס בטיעות חוץ.

הסתייגות : לחבר-הכנסת בדר.

היו"ר י. גורי:

אנו חוזרים לפעיק 10 - סדרד החינוך
והתרבות - 4,500,000 ל"ל.

בתקציב ההכנסה יש סעיף מיוחד של מס הכנסה עבור חינוך. סכום זה מופיע בעקבות הסדר של השתתפות הטכילה בתקציב הרשויות המקומיות, לאחר שקיבלה על עצמה לכסות את מסכורת הסודים. הכוונה היא לאותם 7,5 האחוזים אשר ייגבו בהתאם לחוק הרשויות המקומיות (תוספת למס הכנסה). טכאן נובע שיש לתקן את החוק. אין אפשרות להשתמש בכסף הזה לסדרות חינוך, טבלי לתקן את החוק או להביא חוק חדש. אנו מבקשים את תשובת שר המספטים לבעיה זו.

שר המספטים - פ. רוזן:

איני יכול לתת כרגע דעה שקולה,
כי טרם התייעצתי בנדון עם שר האוצר.

בהזדמנות זו ברצוני לומר דבר כללי על אופיו המספטי של אוסדן ההכנסות. האוסדן הזה אינו חוק - חוק התקציב הסדרד על ההכנסה ועל ההוצאה יתקבל רק ב-1.7. חוק התקציב מפנה אותנו לתוספת, שבה מדובר על הכנסות והוצאות. השאלה החוקית מתעורר רק ב-1.7; לעת-עתה לפנינו אוסדן של הכנסות, ועל הכנסת רק לומר שאוסדן זה לדעתה הוא נכון.

אשר לשאלה הפיוחדת שנתעוררה כאן ברצוני לומר שהדבר אינו מהווה כל בעיה, כי הפס הזה מתבסס על חוק, האוסר שהעיריות רשאיות להסיל את המס. גם אלמלא היה לכך בסיס חוקי, לא היה בזה שום פגם, כי הכנסת רשאית לאשר אוסדן על-סטך חוקי סעיף להתקבל.

היו"ר י. גורי:

מדברי שר המספטים מסתבר, כי אין צורך להכניס חוק תקציב הכנסה. חוק התקציב יאוסר סופית ב-1.7, ובינתיים מאשרת הכנסת את אוסדן ההכנסות.

שר המספטים - פ. רוזן:

בחוק התקציב נאמר: אוסדן ההכנסות... כמפורט בתוספת; והכוונה להסדיר זאת ב-1.7. סעיף זה איננו בתקציב הביניים, הסדרד על אישור הוצאות לסלוסה חדשים.

י. בדר:

הפרקטיקה שהיתה לנו אושרת שאוסדן הכנסות הסדינה דורס צורה חוקית. אם לאו - פירושו של דבר לבינתיים אין צורך להביא כל אוסדן הכנסות לכנסת, ויביאו את האוסדן רק בעת אישור חוק התקציב ב-1.7. ואני מבקש להזכיר לאדוני, כי הצעתי שאנו נדון קודם-כל על תקציב הביניים, כי טענתי היתה שאין שונן דרך דחוף באוסדן ההכנסות. שר האוצר לא התחשב בטענתי זו.

ברצוני להודיע, שהחלטת ועדת הכנסת אמרה, כי החוק בנוגע לאוסדן ההכנסות יתקבל באופן נפרד עד 1.4, ואני מאסער לומר שההצעה לא התחשבה כלל בהחלטת ועדת הכנסת.

היו"ר י. גורי:

אין זה מתקבל על הדעת להחליט להוציא תקציב ביניים, לפני סמקבליט ומסתמכים על אוסדן הכנסות. אני רוצה רק לשאול את שר המספטים, אם אפשרי לחלק את החוק לסני חלקים, במקום לאשרו ב-1.7 על סני חלקיו, ולאשר קודם-כל חלק אחד בצורת חוק נפרד. דרך זו נראית בעיני פשוטה וברורה.

א.ד.

ד"ר המספטים - פ. רוזן:
 ל"י ברור שוועדת הכנסת רצתה להבטיח דבר אחד, כי יהיה דיון או ויכוח כיצד יסתיים הדיון - זה לא היה כוונת ועדת הכנסת. כוונת ועדת הכנסת היתה כי הוויכוח יחולק לסני חלקים: ויכוח אחד על ההכנסות, ואחר-כך ויכוח יסודי ומפורט, במסך חדשים אחדים, בלי השוט של הראשון בטרץ, על תקציב ההוצאות. לדעת הדיון הזה יכול להסתיים בזה, שהכנסת רושמת לפנייה את אומדן ההכנסות, כפי המפורט בתוספת.

אשר לשאלה בדבר 7,5% של התוספת למס הכנסה, עלי עוד לסקול בדבר, - אבל לי יש הרושם שאין פגם בדבר אם טכום זה מופיע באומדנה.

היו"ר י. גורי:
 שורת ההגיון מחייבת כי יחלקו את החוק לסני חלקים: חלק אחד יאוסר לפני 31.3, אותו החלק שמתייחס לתקציב ההכנסה; והחלק הסני יאוסר לפני 1.7. אינני רואה כל סיבה למה לא לעשות את הדבר הפשוט, ולאסר חוק תקציב הכנסה במקום החלטה.

ד"ר המספטים - פ. רוזן:
 אני אינני רוצה צורך לחלק את החוק, אבל ועדת הכספים יכולה להציע זאת.
 אשר לתוספת של 7,5% ממס ההכנסה, אביא את חוות דעת הממשלה בישיבה הבאה.